

ZAMONAVIY RAQAMLI MAMLAKATNI BARPO ETISH YOLIDA. «QISHLOQ XOJALIGINI RAQAMLASHTIRISH»

Raximbayev Musobek Komiljon oqli

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti oqituvchisi

Samandarov Jasurbek Sapparboy oqli

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7952345>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 13-May 2023 yil

Ma'qullandi: 16-May 2023 yil

Nashr qilindi: 20-May 2023 yil

KEY WORDS

Bu jarayon aqli qishloq xo'jaligi yoki aniq qishloq xo'jaligi deb nomlanadi va u hosildorlikni optimallashtirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanadi

ABSTRACT

Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish innovatsion yondashuv bo'lib, ayniqsa yillar davomida texnologiya sezilarli darajada rivojlangan rivojlanayotgan mamlakatlarda ommalashib bormoqda. Bu jarayon aqli qishloq xo'jaligi yoki aniq qishloq xo'jaligi deb nomlanadi va u hosildorlikni optimallashtirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanadi.

Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish innovatsion yondashuv bo'lib, ayniqsa yillar davomida texnologiya sezilarli darajada rivojlangan rivojlanayotgan mamlakatlarda ommalashib bormoqda. Bu jarayon aqli qishloq xo'jaligi yoki aniq qishloq xo'jaligi deb nomlanadi va u hosildorlikni optimallashtirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanadi.

Raqamlashtirishning asosiy afzalliklaridan biri bu tuproq namligi darajasi, ob-havo sharoiti va ekinlarning o'sishiga ta'sir etuvchi boshqa muhim omillarga oid real vaqtda ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilishdir. Fermerlar bu ma'lumotlardan sug'orish jadvallarini o'zgartirish, o'g'itlardan foydalanishni kamaytirish yoki pestitsidlarni faqat kerak bo'lganda qo'llash kabi asosli qarorlar qabul qilish uchun foydalanishlari mumkin. Bu nafaqat operatsion xarajatlarning kamayishiga olib keladi, balki ekologik barqarorlikni ta'minlashda ham hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Raqamlashtirish ma'lumotlar to'plashdan tashqari, ekinlarning sog'lig'ini kuzatish va qo'lda aralashuvni kamaytirish uchun dronlar va robotlar kabi sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish imkonini ham beradi. Ushbu vositalar kasalliklarni erta aniqlash va keyin sezilarli yo'qotishlar sodir bo'lishidan oldin ularni tezda davolash uchun ishlatilishi mumkin. Bundan tashqari, ulardan oqilonaroq va samaraliroq yig'im-terim jadvallari, shuningdek, mahsulotni saqlash sharoitlarini kuzatuvchi sensorlardan foydalanish uchun foydalanish mumkin.

Blokcheyn texnologiyasi va boshqa raqamli tizimlardan foydalanish orqali oziq-ovqat yetkazib berish zanjiri bo'ylab, fermer xo'jaligidan tortib to dasturxonigacha oshkoralik va kuzatuvchanlik kuchaytirildi.

Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish avzalliklari quyidagilar bo'ladi:

1. Arzon suv va elektr ta'minoti

2. Qishloqda yengil umumiy qurilish va transport vositalariga murojaat imkoniyati
3. Maliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimining o'rnatilishi
4. Agro-turizm va boshqa turizm turlari mumkin bo'lgan joylar yaratilishi
5. Qishloq xo'jaligiga investitsiyalar kiritishning qulaysh va muvaffaqiyatli shakllari ko'rsatilishi.

Bu faktlar yordamida, qishloq xo'jaligi yanada rivojlantirilishi va fuqarolari mutaxassislashtirilishi mumkin.

Qishloq xo'jaligini raqamlashtirish yo'lari:

Hosildorlikni optimallashtirish uchun tuproq namligi, ozuqa moddalari darajasi va o'simliklarning o'sishi haqidagi ma'lumotlarni to'plash uchun sensorlar, dronlar va boshqa texnologiyalardan foydalanish.

Real vaqt rejimidagi ob-havo ma'lumotlari va tuproq sensorlaridan foydalanib, suvni samarali ishlatish va ortiqcha sug'orishni oldini olish.

Hayvonlarning sog'lig'i, faolligi va naslchilik davrlarini kuzatish uchun datchiklar va ma'lumotlar tahlilidan foydalanish, podani boshqarishni yaxshilash.

Inventarni kuzatish, moliyani boshqarish va uskunaning ishlashini kuzatish uchun bulutga asoslangan ilovalardan foydalanish.

IoT qurilmalar, sensorlar va boshqa texnologiyalarni internetga ulaydi. Bu ma'lumotlarni to'plash va almashishni osonlashtiradi, fermerlarga o'z ekinlarini masofadan turib kuzatish va real vaqt rejimida o'zgaruvchan sharoitlarga javob berish imkonini beradi.

Bir nechta qishloq xo'jaligi raqamlashtirish kamchiliklari quyidagilar bo'lishi mumkin:

1. Infrastruktura qismlarining yetersizligi, masalan, yo'l va transport yoki energiyaga ariza
2. Oqimni oshirish uchun kerakli siyosatlar yoki qonunlarning bo'lmaganligi
3. Mehnat mezzillarida deportatsiya yoki qolavershlik, agro-fabrikalar bilan uchrashuvlar yoki an'anaviy qiyinliklar sababli kadrlar va ularning mahsulotlari vaqtida aylanishi mumkin bo'lmaydi.
4. Maliyaviy qo'llab-quvvatlash muammosi yoki kredit shartnomalarining yengilligi.

Bu kamchiliklar qishloq xo'jaligi rivojlanishini va investitsiyalarni tahdidga solishi mumkin, shuning uchun ularni hal qilish uchun yorliq dasturlar va strategiyalar ishlab chiqish kerak.

Xulosa:

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, qishloq xo'jaligini raqamlashtirishga fermerlarga turli xil imtiyozlar beradigan bir qator texnologiya va usullar orqali erishish mumkin. Asosiysi, har bir fermer xo'jaligi uchun eng to'g'ri yechimlarni aniqlash va ularni tejamkor va barqaror tarzda qabul qilish.

Umuman olganda, qishloq xo'jaligini raqamlashtirish fermerlar va qishloq xo'jaligi korxonalarining yanada samarali va barqaror ishlashiga yordam berish, shu bilan birga hosildorlikni oshirish va o'sib borayotgan aholi uchun oziq-ovqat xavfsizligini yaxshilash imkoniyatiga ega.

INNOVATIVE
ACADEMY